

## **Palvelujärjestelmän uudistus - R4 erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus**

Ahall 23.04.2025 § 160  
1095/00.01.02.00/2025

Valmistelija(t) Jari Saarinen, puh. 044 718 6301,  
jari.saarinen(at)pshyvinvointialue.fi

### **Päätös**

Merkitään pöytäkirjaan, että:

- Kati Hynninen ja Minna Reijonen ilmoittivat olevansa esteellisiä (HL 28.1. kohta 5) ja poistuivat klo 18.09.
- Veijo Tirkkonen liittyi kokoukseen klo 18.08
- Anne Aholainen saapui kokoukseen klo 18.14
- Pekka Pollari poistui kokouksesta klo 18.14
- Marko Korhonen, Mari Antikainen, Antti Hedman, Eija Jestola, Kati Kantanen, Anne Kettunen, Jukka Koponen, Mikko Korhonen, Sami Remes, Janne Niemeläinen, Tuomo Pekkarinen, Jari Saarinen, Kari Janhonen, Jussi Lampi, Virpi Kauppinen, Henna Räsänen ja Heli Pärnänen poistuivat kokouksesta klo 19.09-20.32 väliseksi ajaksi.
- Hannu Tsupari poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 20.43

Sari Kaurala esitti, että:

Palvelujärjestelmän uudistus - R4 erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus Vastaesitys KD  
Avoterveydenhuollon poliklinikkatoiminta, KYS Puijon sairaala vaihtoehdon kaksi (2) mukaisesti. Iisalmi ja Varkaus vaihtoehdon yksi (1) mukaisesti, kuitenkin sillä poikkeuksella että automaattista 20 % säästötavoitetta Iisalmen ja Varkauden hoitohenkilöstöön ei aseteta vaan mahdolliset henkilöstövähennykset tapahtuvat toimintojen muutosten ja operatiivisen suunnittelun kautta.  
Leikkaustoiminta, KYS Puijon sairaala vaihtoehdon kaksi (2) mukaisesti. Alueelliset palvelut Iisalmessa ja Varkaudessa vaihtoehdon yksi (1) mukaisesti. Päivystystoiminta, Kys Puijon sairaala vaihtoehdon kaksi (2) mukaan ja Iisalmi sekä Varkaus vaihtoehdon yksi (1) mukaan. Tutkimus- ja opetuskokonaisuus esityksen mukaisesti (sama 1.6 M€ säästötavoite kaikissa vaihtoehdoissa) Kokonaisuuden kustannusvaikutus asettuu 18M€ tasolle, turvaten palvelut maakunnallisesti saavutettavana sekä mahdollistaen toimintojen integraation.

Puheenjohtaja totesi, että esitys raukesi kannattamattomana.

Markku Rossi esitti, että:

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle hyväksyttäväksi seuraavaa:

1. Terveysthuollon erityispalveluiden uudistuksessa pääpaino on nykyisen toiminnan tehostamisessa. Hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon toteuttaa yliopistosairaala KYS, jolla on toimipaikat Kuopiossa, Iisalmissa ja Varkaudessa. Sairaaloita, sotekeskuksia ja soteasemia tarkastellaan verkostona, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden. Alueellista palveluntuotantoa ei heikennetä, vaan kehitetään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

2. Terveysthuollon erityispalveluiden säästötavoite on vuositasolla 20,6 miljoonaa euroa.

Avohoidon säästö 8,5 milj. euroa.

Leikkaustoiminta: Säästö 4,4 milj. euroa.

Perusterveydenhuoltoa vahvistetaan ja tuetaan parhaiten, kun Iisalmen ja Varkauden sairaaloiden vajaalla käytöllä olevat ajanmukaiset toimitilat ovat erityispalveluiden tehokkaassa käytössä. Selvitetään erikoisaloittain poliklinikkapalvelujen ja leikkaustoiminnan käyntimäärät, bruttokustannukset ja poliklinikkakäyntien hinta KYS:ssä, Iisalmen sairaalassa ja Varkauden sairaalassa vuosina 2023–2024. Myös osastotoiminta, potilasvirrat ja -määrät sekä niiden yhteys perusterveydenhuollon sairaalakapasiteettiin ja akuuttiin vuodeosastotoimintaan selvitetään. Näitten tietojen pohjalta laaditaan erikoisaloittain toimeenpanosuunnitelma, jossa kuvataan mm. sisäiset toiminnot ja prosessit sekä kehittämisen tavoitteet ja painopistealueet, jotta erikoissairaanhoidon kustannuksissa voidaan saada aikaan säästöjä.

Päivystys: Säästö 1,9 milj. euroa.

Varkauden päivystyksen mahdollinen supistaminen vaatii erikoisalakohtaisen selvityksen. Strategiassa on todettu, että mahdollisimman laajan vuodeosastotoiminnan ylläpitäminen on tärkeää Iisalmissa, Varkaudessa ja Kuopiossa.

Tutkimus ja opetus: Säästö 1,6 milj. euroa.

Hyväksytään hyvinvointialuejohtajan esitys, säästötavoite 1,6 milj. euroa.

3. Säästötavoitteen saavuttaminen edellyttää, että laaditaan erikoisaloittain tarkempi toimeenpanosuunnitelma, jonka aluehallitus hyväksyy yleisten palveluiden lautakunnan esityksestä, ja se saatetaan valtuustolle tiedoksi. Edellä kohdentamattomat säästöt (4,2 milj. euroa) kohdennetaan toimeenpanosuunnitelmassa. Toimeenpanosuunnitelma on oltava valmis 1.6.2026 mennessä.

Hannu Kokki, Riitta Raatikainen, Soile Sirkka, Ilpo Kärkkäinen ja Merja Rautiainen kannattivat Markku Rossin esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys, suoritetaan asiassa äänestys.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Markku Rossin vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 2

EI-ääniä: 10

TYHJÄ-ääniä: 1

JAA-ääniä antoivat: Kari Ojala, Karoliina Partanen

EI-ääniä antoivat: Markku Rossi, Riitta Raatikainen, Anne Aholainen, Hannu Kokki, Markku Siponen, Veijo Tirkkonen, Aino Kanninen, Ilpo Kärkkäinen, Merja Rautiainen ja Soile Sirkka

TYHJÄ-ääniä antoi: Sari Kaurala

Päätökseksi tuli Markku Rossin esitys.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Kari Ojala ja Karoliina Partanen jättivät asiaan eriävän mielipiteen. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.

Marko Korhonen jätti asiaan eriävän mielipiteen. Perusteena kohdentamattoman säästötavoitteen suuruus.

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esittelijä                   | hyvinvointialuejohtaja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Päätösehdotus                | Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan uudistuksen (R4) liitteen 1 mukaisesti.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Ennakkovaikutusten arviointi | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Toimivallan peruste          | Hallintosääntö § 35                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Liitteet ja oheisaineisto    | <p>Esityslistan liitteenä:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- liite 1: Päätösesitys ja perustelut, palvelujärjestelmä R4</li><li>- liite 2: Palvelujärjestelmäuudistus, taustamateriaali R4</li></ul> <p>Esityslistan oheisaineistona:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Henkilöstökysely, raportti</li><li>- Asukaskysely, raportti</li><li>- Lausunnot ja lausuntoyhteenveto</li><li>- Vaikutusten arviointi</li></ul>    |
| Valmistelu                   | <p>Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus (R4) valmisteltiin skenaariotyöskentelynä, jossa kullekin uudistukselle valmisteltiin useita vaihtoehtoisia toteuttamistapoja ja sisältöjä päätöksentekoa varten sekä arvioitiin niiden kustannusvaikutuksia.</p> <p>Uudistuksella oli ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi toimialajohtaja Jari Saarinen. Ohjausryhmän tukena virkamiesvalmistelua tehtiin työryhmissä:</p> |

- 1) avohoitopalvelut, puheenjohtajana toimilinjajohtaja Sami Remes
- 2) operatiivinen toiminta ja invasiiviset toimenpiteet, puheenjohtajana palvelualuejohtaja Jouni Kurola
- 3) päivystys ja akuutti, puheenjohtajana palveluyksikköjohtaja Anssi Uutela
- 4) tutkimus ja opetus, puheenjohtajana laitoksen johtaja, professori Ville Leinonen.

YTA työryhmän puheenjohtajana toimi johtajaylilääkäri Antti Hedman, mutta valmistelun aikana laajemmat YTA kysymykset siirrettiin erilliseen YTA-selvitykseen. YTA näkökantaa kuitenkin tarkasteltiin kaikissa muissa ryhmissä osana kokonaisuutta.

Työryhmät (1-4) valmistelivat kaikki skenaariot (1-3) siten, että ne kehittävät ja uudistavat palvelujärjestelmää sekä vastaavat nykytilan haasteisiin (henkilöstön riittävyys, talouden tasapainottaminen, YTA velvollisuudet). Skenaariovalmisteluun osallistui ulkopuolisena konsulttina NHG.

#### Taustaa

Pohjois-Savon Hyvinvointialue ylläpitää lakisääteisesti Yliopistollista sairaalaa. Yliopistollisella Sairaалalla on laajat lakisääteiset velvoitteet tuottaa palveluja Pohjois-Savon lisäksi YTA alueelle mutta osin myös kansallisesti. Lisäksi Yliopistollisen Sairaalan yhteys erityisesti Itä-Suomen Yliopistoon ja Savonia Ammattikorkeakouluun sekä muihin alueen oppilaitoksiin on keskeinen, jotta varmistetaan koko Itäisen YTAn osalta erityisesti opetus ja tutkimustoiminnan pysyvyys.

Pohjois-Savon Hyvinvointialueella erikoissairaanhoidon toimintaa on ennen hyvinvointialueuudistusta tuotettu Kuopion Yliopistollisessa Sairaалassa, lisalmen Sairaалassa, Varkauden Sairaалassa ja myös osassa terveyskeskuksia. Tuottamisen perusteet ovat olleet lähetemäärien vähentäminen KYSan, jolla kunnat ovat voineet vähentää KYSan käyttöä. Palvelun tuottamiseen on käytetty KYSan kanssa sovittuja kumppanuusmalleja, mutta myös suoria ostopalveluja. Rahoitus näihin palveluihin tuli suoraan kunnilta.

Pohjois-Savon Hyvinvointialueen käynnistyessä erikoisalojen toiminta ja talous muodosti kokonaisuuden. Hoidon porrastuksen ja palvelutarpeen perusteella erikoisalat ovat suunnitelleet, missä toimipisteessä palvelut on kyseisen toimipisteen mahdollisuudet huomioiden tarkoituksenmukaisinta hoitaa. Toimipisteiksi on muotoutunut KYSan lisäksi Varkauden ja lisalmen Sairaalat. Erikoisaloittain näiden toimipisteiden potilasvalinta tapahtuu sairauden vaikeusasteen, tarvittavien tukipalvelujen ja hoidon toteuttamiseen tarvittavien menetelmien perusteella.

KYSan uudisrakentamisen yhteydessä arvioitiin erikoissairaanhoidon tarvitsema vuodeosastokapasiteetti. Avohoitopainotteisuus ja erikoissairaanhoidon sisäinen intergraatio johtivat erikoisalojen yhteisiin osastoihin ja osastopaikkojen

vähennykseen. Tämä mahdollisti R2 rakenneuudistuksessa Harjulan Sairaalan integraation osaksi KYSan osastoja.

Eri erikoisalojen leikkaus- ja avopolikliininen toiminta on suunniteltu kunkin erikoisalan tarpeista lähtöisin. Tämä on johtanut toimintaprosessien eroavaisuuteen ja esimerkiksi toisistaan erillisten digitaalisten hoitopolkujen käyttöön. Leikkaustoiminnassa erikoisalojen yhteinen tavoite leikkausprosessien kokonaisuudistamiseen on nähty tarpeelliseksi jo aikaisemmissa selvityksissä. Rakenneuudistusta suunniteltaessa nämä lähtökohdat otettiin tarkastelun alle, tavoitteena yhdenmukaistaa ja uudistaa hoitoprosessit karsien pois päällekkäisyydet, hyödyntäen integraatiomahdollisuuksia peruspalvelujen kanssa sekä hyödyntäen palvelustrategian mukaisesti digi- ja etäasiointia, mikäli se on mahdollista. Lisäksi kukin erikoisala suunnitteli lyhytjälkihoitoisuuden osaksi leikkausprosessia kaikissa niissä leikkaustyypeissä, joissa se kansainvälisesti on tunnistettu mahdolliseksi.

Osana erikoisalojen leikkaus- ja avohoitopolikliinistä toimintaa arviointiin ja suunniteltiin eri vaihtoehtoissa Varkauden ja Iisalmen toimintaa. Eri vaihtoehtoissa lähtökohta on tarjota kaikille Pohjois-Savolaisille asiointimahdollisuus kaikissa kolmessa toimipisteessä huomioiden palvelutarpeen mukainen potilasvalinta. Erityinen painopiste useaan toimipisteeseen tunnistettiin niille potilasryhmille, joiden hoitosuhde erikoissairaanhoidon edellyttää toistuvia käyntejä. Mikäli taas kyse on harvoin tapahtuvasta erikoissairaanhoidon käynnistä nähtiin tarkoituksenmukaiseksi tarjota tätä palvelua yhdestä pisteestä.

Kaikissa vaihtoehtoissa halutaan kuitenkin ensisijaisesti turvata palvelutuotanto siten, että kykenemme selviämään yliopistollisen sairaalan lakisääteisistä tehtävistä niin Pohjois-Savolaisille kuin YTA alueen väestölle sekä osin myös kansallisesti. Tältä osin kansallinen ohjaus sekä YTA alueen työnjako voi vaikuttaa yksittäisten erikoisalojen palvelusuunnitelmaan.

### **Valmistelun osallistava vaihe (kevät 2025)**

Ensimmäiset virkamiesvalmisteluna tehdyt luonnokset julkaistiin 5. helmikuuta 2025. Tämän jälkeen alkoi valmistelun osallistava vaihe.

- henkilöstökysely
- henkilöstötilaisuudet
- asukaskysely
- asukastilaisuudet
- lausuntokierros
- toimielinkäsittelyt

Saatua palautetta, vaihtoehtoisia ehdotuksia sekä lausuntoja analysoitiin ja näiden perusteella viimeisteltiin valmistelu. Osallistavan vaiheen materiaalia hyödynnettiin uudistusten vaikutusten ja riskien arvioinnissa.

### **Uudistusten toimeenpano**

Uudistusten toimeenpano ajoittuu usealle vuodelle (alustava aikataulu liitteessä 1). Toimeenpano toteutetaan vaiheittain pääosin yleisten palveluiden lautakunnassa. Uudistuksista saatavat toiminnalliset hyödyt ja kustannusvaikutukset ovat riippuvaisia toimeenpanon onnistumisesta. Vaiheittainen toimeenpano mahdollistaa muutosten aiheuttamien riskien tarkastelemisen ja seurannan sekä tarvittaessa reagoinnin niihin. Tämä mahdollistaa uudistukseen liittyvien riskien hallinnan.

Uudistusten toimeenpanoon liittyy kiinteistöihin liittyvää suunnittelua ja neuvotteluja, joista vastaa hyvinvointialueen kiinteistöhallinto. Kiinteistöihin liittyvissä kysymyksissä pyritään mahdollisimman tila- ja kustannustehokkaisiin ratkaisuihin, jolloin palvelutoiminta voi toimia myös muissa kuin nykyisissä toimitiloissa.

### **Päätösehdotuksen perustelut**

- Turvataan hoitoon pääsy erikoissairaanhoidon palveluihin Pohjois-Savon ja Itä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) asukkaille
- Turvataan ja kehitetään yliopistollisen sairaalan toimintaedellytyksiä
- Esitetyssä uudistuksessa on otettu huomioon annettujen taloudellisten raamien puitteista laaja palaute lausunnoista ja asukasilloista, joissa on esitetty huoli seutupalveluiden heikkenemisestä ja peruspalveluiden vahvistamisesta
- Turvataan asukasmääriin ja asukkaiden tarpeisiin sekä niiden tulevaisuuden muutosennustuksiin perustuen seudulliset palvelut edelleen pohjautuen strategian mukaiselle ”kolminapaisuudelle” uudella tavalla.
- Turvaa henkilöstön riittävyyden ja henkilöstön ammattitaidon ylläpitämisen vaatimukset
- Turvataan osaltaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloudellista kantokykyä

Ahall 07.04.2025 § 141

Valmistelija(t)

Jari Saarinen, puh 044 718 6301,  
jari.saarinen(at)pshyvinvointialue.fi; Leila Pekkanen, puh. 040 830 2789, leila.pekkannen(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että:  
- Kati Hynninen ja Minna Reijonen ilmoittivat olevansa esteellisiä (HL

28.1. kohta 5) ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 10.57 - 11.33  
- Leila Pekkanen oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan klo 10.57 - 11.33

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää merkitä vaikutusten arviointiraportin, henkilöstökyselyn sekä asukas- ja sidosryhmäkyselyn tulokset tiedoksi.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 36

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

- R4 vaikutustenarviointi
- R4 henkilöstökyselyn tulokset
- R4 asukas- ja sidosryhmäkyselyn tulokset

Valmistelu

### **Vaikutusten arviointi**

Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan palvelujärjestelmän uudistusta (R4) koskeva vaikutusten arviointi on osa osallisuuskokonaisuutta, johon kuuluvat sidosryhmien lausunnot, vaikuttamistoimielinten lausunnot, kyselyt ja asukastilaisuudet.

Laajat erillisraportit on koottu seuraavasti:

- Henkilöstökysely, erillisraportti
- Asukas- ja sidosryhmätulokset, erillisraportti
- Vaikutusten arviointi, valmistelutyöryhmien näkemys uudistuksen vaikutuksista, erillisraportti

Vaikutusten arviointi – raportti pitää sisällään lapsivaikutusten arvioinnin, johon on osallistunut valmistelutyöryhmien lisäksi HYTE-osallisuuspalveluyksikön asiantuntijat.

Uudistuksen vaikutuksia on arvioitu lisäksi asukas- ja asiakasnäkökulmasta, henkilöstövaikutusten näkökulmasta, talouden sekä riskiarvioinnin näkökulmasta. Lyhyt yhteenveto on myös vaikutuksista yhdyskuntarakenteeseen, työllisyyteen ja työelämään sekä alueen elinvoimaan.

Sidosryhmien omat näkemykset ovat erillisraporttina.

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Valmistelija(t)              | Jari Saarinen, puh 044 718 6301,<br>jari.saarinen(at)pshyvintialue.fi;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Päätös                       | <p>Merkitään pöytäkirjaan, että:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Kati Ähman ilmoitti olevansa esteellinen (Hall § 28 kohta 5) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 15.48- 15.57</li><li>- Minna Reijonen ilmoitti olevansa esteellinen (Hall § 28 kohta 5) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 15.48 - 15.57</li><li>- Pekka Pollari oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan klo 15.48 - 15.57</li><li>- Marko Korhosen poissaollessa Jari Saarinen toimi asian esittelijänä.</li></ul> <p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p>                                                                                                                                                                                       |
| Esittelijä                   | hyvinvointialuejohtaja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Päätösehdotus                | <p>Aluehallitus päättää:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1) merkitä erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen (R4) luonnoksen (liite 1), Pohjois-Savon hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan toiminnan ja tehokkuuden arvioinnin loppuraportin Nordic Healthcare Group (liite 2) ja valmistelutilanteen tiedoksi</li><li>2) käynnistää sidosryhmien osallistamisen, jossa kuullaan kevään aikana mm. henkilöstöä, alueen asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä</li><li>3) lähettää luonnoksen lausunnoille hyvinvointialueen lautakuntiin, jaostoihin sekä lakisääteisiin ja vapaaehtoiisiin vaikuttamistoimielimiin sekä aluevaltuustoryhmille ja Pohjois-Savon kuntiin ja Pohjois-Savon liittoon.</li></ol> |
| Ennakkovaikutusten arviointi | <p>Vaikutusten arviointi tehdään vaikuttamis- ja osallistamiskierroksen jälkeen, kun lopullinen esitys annetaan aluehallituksen kautta aluevaltuustolle päätettäväksi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Toimivallan peruste          | Hallintosääntö § 36                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Liitteet ja oheisaineisto    | <p>Esityslistan liitteenä:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen (R4) luonnos</li><li>- Pohjois-Savon hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan toiminnan ja tehokkuuden arvioinnin loppuraportti Nordic Healthcare Group (NHG)</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

## Valmistelu

Pohjois-Savon hyvinvointialue rakentui yhdistämällä aiemman kuntapohjaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäjien toiminta. Hyvinvointialueen toiminnassa integroituu sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi aina erityisen vaativista palveluista perustason palveluihin.

Hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa alkuvuodesta 2023 keskityttiin varmistamaan turvallinen siirtymä uuteen organisaation. Hyvinvointialueen käynnistymisen jälkeen on ollut aika aloittaa palvelujärjestelmän kokonaisuudistus. Uuden järjestelmän tuomat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa toimintaa on hyödynnettävä täysimääräisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä haastaa voimakkaasti henkilöstön saatavuuden ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on välttämätöntä, jotta voimme rakentaa taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävä palvelujärjestelmän. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus koskee kaikkia hyvinvointialueen palveluita ja toimialoja.

Hyvinvointialueuudistus mahdollistaa sote-palvelujärjestelmän uudistamisen asiakaslähtöisesti ja peruspalveluita vahvistaen hyödyntäen integroitunutta järjestelmää.

Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmassa valmistellaan viisi kokonaisuudistusta:

- R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus
- R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus
- R5. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus

Uudistusten valmistelua tukee muun muassa seuraavat läpileikkaavat toimenpiteet:

- Digitaalisten palveluiden uudistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 02.10.2023 § 304)
- Kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko
- Hallinto ja tukipalvelut (strategisen ohjelma; Ahall 05.06.2023 § 187)
- Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 05.06.2023 § 186)

Uudistusten valmistelua ohjaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote-palvelustrategia (Avalt 19.06.2023 § 34) ja tuottavuus- ja

taloudellisuusohjelma (Ahall 01.11.2023 § 366). Sote-palvelustrategian ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti palvelujärjestelmän ja -verkon uudistaminen aloitettiin syksyllä 2023. R4-uudistuksen viranhaltijavalmistelu tehtiin ohjausryhmän asettamissa työryhmissä, joissa palvelutoimialalla oli keskeinen rooli. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Jari Saarinen. Hyvinvointialueen johtoryhmä johtaa työskentelyä.

Koko palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan n. 50 M€ vuotuinen kustannusvaikutus (Ahall 19.06.2024 § 218), joka toteutuessaan tasapainottaisi hyvinvointialueen taloutta merkittävästi.

### **Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen keskeiset sisällöt**

Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen taustalla on hyvinvointialueen uuden organisaation integraatiomahdollisuuksien hyödyntäminen, talouden reunaehdot sekä henkilöstön saatavuus. Uudistuksessa vahvistetaan erikoissairaanhoidon tukea perusterveydenhuoltoon, tehostetaan läpi erityispalveluiden henkilöstövoimavaran käyttöä, vahvistetaan omaa tuotantoa ja vähennetään siten ostopalveluita, uudistetaan organisaatio- ja johtamisrakenteita uudistuvan toiminnan edellyttämällä tavalla sekä parannetaan tilatehokkuutta lisäämällä palvelutuotannon ja hallinnon tilojen yhteiskäyttöä sekä tiivistämällä tuotannon tilankäyttöä. Uudistuksen yhtenä perustana on sähköisten palveluiden lisääminen ja sitä toteutetaan siten, että digitaalinen asiointi ja etävastaanotot lisääntyvät kaikissa hoitoprosessin vaiheissa. Palveluita tullaan yhteensovittamaan moniammatillisella ja monialaisella työskentelyllä, toimintamalleja kehittämällä ja henkilöstön yhteiskäytöllä.

Osa-alueittain painotettuna avoterveydenhuollon poliklinikkatoiminnan uudistuksessa tavoitteena on poliklinikkaprosessi, jossa potilas hoidetaan nykyistä sujuvammin. Leikkaustoiminnan ja invasiivisten toimenpiteiden uudistuksessa tavoitteena on viiveetön, sujuva ja lyhytjälkihoitoiseen kirurgiaan painottuva toimintamalli erikoisaloittain suunniteltuna. Päivystystoiminnan uudistuksessa tarkastellaan päivystysaikaista palveluntuotantoa kiirevastaanotto- ja päivystystoiminnan osalta nykyistä enemmän kokonaisuutena sekä toiminnallisesti että alueellisesti. Integroidun uuden opetusvastaanotto-toiminnan laajentumisen keskeisenä tavoitteena on monialaisen koulutuksen ja opetuksen vahvistaminen, koulutus- ja harjoittelupaikkojen lisääminen, perusterveydenhuollon osaamisen vahvistaminen sekä monipuolinen ja turvallinen oppimis- ja palveluympäristö eri alojen opiskelijoille. Opetusvastaanotoilla

vaikutetaan palveluiden saatavuuteen erityisesti perusterveydenhuollossa, mutta erikoissairaanhoidon fyysisesti läheisellä tuella.